

Pogorârea Sfântului Duh. Cincizecimea sau Rusaliile

APOSTOL. FAPTE 2, 1-11

În zilele acelea, când a sosit ziua Cincizecimii, Apostolii erau toți împreună în același loc. Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și li s-au arătat, împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi. Și erau în Ierusalim locuitori iudei, bărbați cucernici, din toate neamurile care sunt sub cer. Și, iscându-se vuietul acela, s-a adunat mulți-

mea și s-a tulburat, căci fiecare îi auzea pe ei vorbind în limba sa. Și erau uimiți toți și se minunau, zicând: Iată, nu sunt aceștia care vorbesc, toți galileieni? Și cum auzim noi fiecare limba noastră în care ne-am născut? Parți și mezi și elamiți și cei ce locuiesc în Mesopotamia, în Iudeea și în Capadocia, în Pont și în Asia, în Frigia și în Pamfilia, în Egipt și în părțile Libiei cea de lângă Cirene, și romani în treacăt, iudei și prozeliți, crețani și arabi, îi auzim pe ei vorbind în limbile noastre despre faptele minunate ale lui Dumnezeu.

EVANGHELIE. IOAN 7, 37-53; 8, 12

În ziua cea din urmă – ziua cea mare a sărbătorii –, Iisus a stat între ei și a strigat, zicând: Dacă însetează cineva, să vină la Mine și să bea. Cel ce crede în Mine, precum a zis Scriptura, râuri de apă vie vor curge din lăuntrul său. Iar aceasta a zis-o despre Duhul pe Care aveau să-L primească cei ce au crezut în El. Căci încă nu era dat Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit. Deci, mulți din popor, auzind cuvintele acestea, ziceau: Cu adevărat, Acesta este Prorocul. Iar alții ziceau: Acesta este Hristos. Iar alții ziceau: Nu cumva din Galileea va să vină Hristos? N-a zis oare Scriptura că Hristos va să vină din seminția lui David și din cetatea Betleem, de unde era David? Și s-a făcut dezbinare în mulțime pentru El. Și unii dintre ei voiau să-L prindă, dar nimeni n-a pus mâinile pe El. Deci slugile

au venit la arhierei și la farisei, iar aceia le-au zis: De ce nu L-ați adus? Slugile au răspuns: Niciodată n-a vorbit un om așa cum vorbește Acest Om. Deci le-au răspuns fariseii: Nu cumva ați fost și voi amăgiți? Nu cumva a crezut în El cineva dintre căpetenii sau dintre farisei? Dar mulțimea aceasta, care nu cunoaște Legea, este blestemată! A zis către ei Nicodim, cel ce venise mai înainte la El noaptea, fiind unul dintre ei: Nu cumva Legea noastră judecă pe om, dacă nu-l ascultă mai întâi și nu știe ce a făcut? Ei au răspuns și i-au zis: Nu cumva și tu ești din Galileea? Cercetează și vezi că din Galileea nu s-a ridicat proroc. Și s-a dus fiecare la casa lui. Deci, iarăși a vorbit Iisus, zicând: Eu sunt Lumina lumii; cel ce Îmi urmează Mie nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții.

TĂLCUIRI

Sărbătoarea solemnă a Pogorârii Duhului Sfânt

Sărbătoarea (1) de azi ne amintește cât de mare este Domnul Dumnezeu și cât de mare este harul Duhului Sfânt care s-a revărsat peste noi. De aceea se celebrează o sărbătoare anuală, ca nu cumva să ni se șteargă din amintire ceea ce s-a întâmplat o dată. De fapt,

sollemnitas provine de la faptul că un eveniment se sărbătorește în fiecare an, iar în ciclul sărbătorilor nu există întreruperi, așa cum se spune perennitas (2) a unui fluviu, deoarece el nu seacă pe timpul verii, ci curge tot anul. După cum perenne (3) înseamnă „pe durata întregului an”, tot astfel și sollemnitas desem-

Darul vorbirii în limbi

Pogorârea Duhului Sfânt - Întemeierea Bisericii și chemarea tuturor popoarelor la părtășia cu Dumnezeu

nează ceea ce se obișnuiește să fie sărbătorit în fiecare an fără întrerupere. Astăzi sărbătorim Pogorârea Duhului Sfânt. Domnul a trimis din cer Duhul Sfânt, pe Care ni L-a făgăduit de când era pe pământ. Fiindcă doar așa a promis că va fi trimis din cer: „Căci, dacă nu Mă voi duce, Mângâietorul nu va veni la voi, iar dacă Mă voi duce, Îl voi trimite la voi” (Ioan 16, 7), a pătimit, a murit, a înviat, S-a înălțat. Mai rămânea să împlinească ceea ce făgăduise.

Asta așteptau Apostolii Săi - o sută douăzeci de suflete (Faptele 1, 15), după cum stă scris, pentru că se înzecise numărul Apostolilor, căci Hristos a ales doisprezece și a trimis Duhul Sfânt peste o sută douăzeci. Așadar, cei care așteptau să se împlinească această făpăduință erau într-o singură casă și se rugau, deoarece toți doreau cu aceeași credință lucrul pe care-l cereau prin aceeași rugăciune și în același gând duhovnicesc. Erau burdufuri noi, așteptau vinul cel nou din cer (Matei 9, 17), și a venit. De fapt, ciorchinele cel mare de struguri” (Ioan 15, 1) (4) fusese deja zdrobit cu picioarele și preaslăvit. În acest sens, citim în Evanghelie: „Căci încă nu era dat Duhul, pentru că Iisus încă nu fusese preaslăvit” (Ioan 7 39).

Ați auzit deja cu ce mare minune li s-a răspuns credinței lor. Toți cei care erau de față învățaseră o singură limbă. A venit Duhul Sfânt, au fost umpluți de El și au început să vorbească în diversele limbi ale tuturor neamurilor, pe care nu le cunoșteau și nici nu le învățaseră, dar îi învăța Cel care venise. A intrat, au fost umpluți, S-a revărsat. Atunci acesta era semnul Duhului: oricine primea Duhul Sfânt, plin de Duh, de îndată vorbea în limbile tuturor (Faptele 10, 46). Și nu numai cei o sută douăzeci” (Faptele 10, 44-45). Scriptura ne învață că, după ce oamenii au crezut, au fost botezați, au primit Duhul Sfânt și au vorbit în limbile tuturor neamurilor. Cei care erau de față s-au înspăimântat, unii fiind cuprinși de uimire, iar alții spuneau în batjocură: „Ăștia sunt beți, sunt plini de must” (Faptele 2, 13). Îi luau în derâdere și totuși spuneau ceva adevărat. Căci erau burdufuri umplute cu vin nou. Ați auzit pe când se citea Evanghelia: „Nimeni nu pune vin nou în burdufuri vechi” (Matei 9, 17); omul trupesc nu le înțelege pe cele duhovnicești” (I Corinteni 2, 14). Pofta trupească ține de ceea ce este vechi, în schimb harul este noutatea. Cu cât mai mult un om va fi fost reînnoit în mai bine, cu atât va înțelege mai temeinic ce este adevărul. Mustul fierbea și din fierberea mustului se revărsau limbile neamurilor.

Acum se împlinește ceea ce a fost promis atunci. De ce nu se mai dă azi darul vorbirii în limbi?

Oare astăzi, fraților, nu ni se mai dă Duhul Sfânt? Oricine gândește așa nu este vrednic să-L primească. Ni se dă și astăzi. Și atunci de ce nu mai vorbește nimeni în limbile tuturor neamurilor, precum vorbea cel care era umplut de Duh Sfânt atunci? De ce? Pentru că s-a împlinit ceea ce însemna acea minune. Ce simboliza? Când am sărbătorit Înălțarea - amintiți-vă! -, v-am spus că Domnul Iisus Hristos a încredințat Biserica Apostolilor (Faptele 1; Matei 16, 18-19; Luca 24, 47) și apoi S-a înălțat. Apostolii se întrebau: „Când va fi sfârșitul veacurilor?” Iar El le-a răspuns: „Nu este al vostru să știți anii sau vremile pe care Tatăl le-a pus în stăpânirea Sa” (Faptele 1, 7). Apoi le-a promis ceea ce s-a împlinit astăzi: „Ci veți lua puterea Duhului Sfânt, Care va veni peste voi, și Îmi veți fi Mie martori în Ierusalim și în toată Iudeea și în Samaria, până la marginile pământului” (Faptele 1, 8).

Atunci Biserica era într-o singură casă și a primit Duhul Sfânt; era în puțini oameni, dar era în limbile

întregii lumi. Iată împlinit acum ceea ce era simbolizat atunci. Ce este faptul că acea Biserică mică vorbea în limbile tuturor neamurilor, dacă nu faptul că această Biserică mare, ce se întinde de la răsărit până la apus, vorbește în limbile tuturor neamurilor? Acum se împlinește ceea ce era promis atunci. Am auzit, iar acum vedem. „Ascultă fiică și vezi!” (Psalmul 44, 12)(5) Chiar reginei (Bisericii) i s-a spus: „Ascultă fiică și vezi, ascultă promisiunea, vezi împlinirea ei! Dumnezeuul tău nu te-a înșelat, mirele tău nu te-a înșelat, nu te-a înșelat Cel care ți-a dat drept zestre“ (6) sângele Său, nu te-a înșelat Cel care te-a făcut din urâtă frumoasă, din necurată fecioară. Tu ai fost făgăduită ție (7) ai fost făgăduită în câțiva și desăvârșită în mulți.

Duhul Sfânt este sufletul trupului Bisericii și nu poate fi primit în afara ei

Prin urmare, nimeni să nu spună: „Am primit Duhul Sfânt, de ce nu vorbesc în limbile tuturor neamurilor?” Dacă vreți să aveți Duhul Sfânt, luați aminte, fraților, - duhul nostru, prin care trăiește tot omul, se numește suflet, duhul nostru, prin care trăiește fiecare om în parte, se numește suflet - și vedeți ce face sufletul în trup! Însufletește toate membrele: prin mijlocirea ochilor vede, prin mijlocirea urechilor aude, prin mijlocirea nărilor miroase, prin mijlocirea limbii vorbește, prin mijlocirea mâinilor lucrează, prin mijlocirea picioarelor umblă; se află în același timp în toate membrele ca ele să aibă viață, dă viață tuturor și îndatoriri deosebite pentru fiecare. Ochiul nu aude, urechea nu vede, limba nu vede, nu vorbesc urechea sau ochiul, dar totuși trăiesc, urechea trăiește, limba trăiește, sarcinile sunt diferite, viața este o trăsătură comună. Tot astfel este și Biserica lui Dumnezeu: prin unii sfinți face minuni, prin alții grăiește adevărul, prin alții păzește fecioria, prin alții păzește curăția între soți, prin unii face un lucru, prin alții alt lucru. Fiecare îndeplinește ceea ce îi este menit, dar toți trăiesc în mod egal. Ce este sufletul pentru trupul omului, aceasta este Duhul Sfânt pentru trupul lui Hristos, care este Biserica (Coloseni 1, 18). Aceasta face Duhul Sfânt în întreaga Biserică, și anume ceea ce face sufletul în toate membrele unui singur trup. Dar iată de ce să vă feriți, iată de ce trebuie să vă păziți, iată de ce trebuie să vă temeți. Se poate întâmpla ca în trupul omenesc, ba chiar din trup, să se taie vreun membru, o mână, un deget, un picior. Oare sufletul urmează membrul tăiat? Pe când era în trup, trăia;

Turnul Babel - simbolul amestecării limbilor, al confuziei persoanelor, al rușii dialogului cu Dumnezeu și între oameni

tăiat, își pierde viața. Tot astfel și un om este creștin ortodox (8) atâta vreme cât trăiește în trup; tăiat, a devenit un eretic și Duhul nu urmează membrul tăiat. Prin urmare, dacă vreți să trăiți din Duhul Sfânt, păstrați dragostea, iubiți adevărul, doriți unitatea, ca să ajungeți în veșnicie! Amin.

Fericitul Augustin,
Predica 267 În ziua Cincizecimii,
în vol. *Predici la Marile Sărbători (I),*
Colecția Părinți și Scriitori Bisericești (PSB), Vol. 13,
Trad. și note de Corneliu Clop și Ieromonah Policarp
Pîrvuloiu, Editura Basilca, București, 2014, p. 427-432.

*Predica a fost rostită la Rusalii, la data de 2 iunie 412.

Note:

- (1) Lat. sollemnitatis — „sărbătoare celebrată anual”.
- (2) „Curgere continuă”.
- (3) Cf. A. ERNOUT-MEILLET, Dictionnaire etymologique ..., s.v. annus: adjectivul perennis (per + annus) se referă la ceva care durează tot anul, mai ales la râuri, izvoare etc., ajungând să aibă sensul „care durează fără oprire, tot timpul, peren”. Latinii aveau și o zeiță a anului, Anna Perenna, care semnifică scurgerea și întoarcerea continuă a anului, iar sărbătoarea ei era la începutul anului, după calendarul roman antic, în martie.
- (4) „Eu sunt vița cea adevărată [...]”. Textul de față prezintă o referire clară la jertfa Mântuitorului și la Taina Sfintei Euharistii. De tapt, această ipostază a Mântuitorului este reprezentată și iconografic: în Sfântul Altar, în unele biserici, pe bolta Proscomidiarului apare Hristos, iar din coasta Lui străpunsă crește o viță-de-vie.
- (5) Fericitul Augustin (Comentarii la Psalmi, 44, 3) ne arată că mireasa este Biserica, iar mirele este Hristos (sponsa Ecclesiae est, sponsus Christus). Astfel Mântuitorul îi dă omului posibilitatea unei schimbări fundamentale: „Dar și fiecare dintre noi, fraților, este schimbat din omul vechi în omul nou: din necredincios devine credincios, din

jefuitor donator generos, din adulter cast, din făcător de rele făcător de bine” (Comentarii la Psalmi, 44, 2).

(6) Fericitul Augustin evidențiază faptul că Hristos este Cel care face Biserica mireasă, acordând prin ea tuturor posibilitatea mântuirii.

Latinii desemnau zestrea prin substantivul „dos”. „În latină acest cuvânt s-a specializat, ajungând zestrea, „dota”, darul pe care mireasa îl aduce cu sine la căsătorie, dar uneori și darul miresei pentru a o cumpăra pe fată” (Emile BENVENISTE, Vocabularul instituțiilor indo-europene, I. economie, rudenie, societate, trad. de Dan Slușanschi, Ed. Paideia, 1999, p. 52). De fapt, „căsătoria” nu are un nume indo-european, ci se spune doar că bărbatul își ia o soție pe care i-o dă alt bărbat, iar femeia merge să fie soție, îndeplinind un rol (E. BENVENISTE, Vocabularul ..., pp. 199-203). „Așa cum observa și Aristotel în legătură cu propria sa limbă [...], «unirea dintre bărbat și femeie nu are un nume» (Potit. I, 3, 2). Și în fapt expresiile pe care le întărim astăzi sunt toate niște creațiuni secundare, fie vorba de fr. mariage [< mari + -age lat. pop. maritu+ -aticu-], de germ. ehe litt. «lege», de rus. brak (derivat de la brat' sja, «a se lua») [sau de rom. căsătorie sau căsnicie, de la casă < lat. casa] etc. [...] Această situație lexicală negativă, lipsa unui verb propriu, ne arată că nu femeia ia în căsătorie, ci ea este măritată. Ea nu îndeplinește un act, ci își schimbă statutul. Or, tocmai acest fapt îl arată, de astă dată în chip pozitiv, termenii care denumesc starea femeii măritate” (E. BENVENISTE, Vocabularul ..., pp.:99-20:). „Termenul latin matrimonium este foarte semnificativ în această privință. Luat în mod literal, „marimonium” înseamnă «starea legală de mater» [...]. Rațiunea care a dus la crearea lui matrimonium nu este o analogie de sens cu patrimonium, care este o noțiune cu totul diferită. Ea reiese din expresiile consacrate din care matrimonium își scoate deplinul său înțeles, și anume, din

punctul de vedere al «tatălui»: dare filiam in matrimonium [«a-și da fiica în căsătorie»]; pentru soț: alicuius filiam in matrimonium ducere [«a duce (lua) în căsătorie pe fiica cui-va»]; în fine, pentru tânăra însăși: ire in matrimonium [«a se duce în căsătorie (după cineva)»]. Astfel, matrimonium definește condiția în care intră tânăra femeie: cea de mater (familias). Acesta este lucrul pe care căsătoria îl înseamnă pentru ea, nu atât un act, cât o țintă; ea este «dată» și «luată» in matrimonium, «spre starea de maternitate (matrimonium)».” (E. BENVENISTE, Vocabularul ..., p. 202).

(7) Promisiunea i se face chiar Bisericii, ea fiind regina căreia i se spune în Psalmul 44, 12: „Ascultă fiică și vezi!”. Împlinirea ei viitoare din Noul Testament, când pogorârea Duhului Sfânt dă existență reală Bisericii, îi este făgăduită ei însăși încă din Vechiul Testament. Făgăduința i se face Bisericii ca realitate ultimă în actul de mântuire, pregătită de toate celelalte etape: întrupare, moarte pe cruce, înviere etc. Vezi Pr. D. STANILOAE, Teologia dogmatică ..., vol. 2, cap. „Constituția teandrică a Bisericii”, unde se precizează: „Biserica e unirea a tot ce există, sau e destinată să cuprindă tot ce există: Dumnezeu și creație. Ea e împlinirea planului etern al lui Dumnezeu: atotunitatea. [...] Biserica este un eu uman comunitar în Hristos ca Tu, dar în același timp eu-ul ei este Hristos. [...] Biserica are prin aceasta o constituție teandrică. Conținutul ei constă din Hristos Cel unit după firea dumnezeiască cu Tatăl și cu Duhul, iar după firea omenească cu noi. [...] Cei doi factori, Hristos și umanitatea, sunt atât de uniți în Biserică, încât în Biserică nu poate fi văzut unul fără altul și nu se poate vorbi despre unul fără de celălalt”.

(8) Sintagma christianus catholicus îl desemnează pe creștinul drept-credincios, în opoziție cu ereticii și schismaticii.

GÂNDUL ZILEI

*Contrar celor ce credem atunci când ne simțim părăsiți de Dumnezeu,
noi suntem cei care L-am uitat pe Domnul, iar nu invers.*

*Nu El este Cel care nu ne mai ascultă rugăciunile,
ci noi suntem surzi la cuvântul și la chemările Sale.*

*Spune Sfântul Siluan: „Duhul dumnezeiesc cercetează El Însuși sufletele
oamenilor și dorește să vieze într-însele; iar dacă nu Se sălășluiește
întru noi, aceasta nu este decât din cauza mândriei minții noastre.”*

MAXIME EGGER

SĂ CÂNTĂM DOMNULUI TOT PĂMÂNTUL!

Troparul și Condacul Praznicului, Glasul 8

*Binecuvântat ești, Hristoase, Dumnezeul nostru, Cea ce preînțelepți pe pescari ai arătat,
trimițându-le lor Duhul Sfânt și printr-înșii lumea ai vânat, Iubitorule de oameni, mărire Ție.*

*Când Cel Preaînalt, coborându-se, a amestecat limbile, atunci a despărțit neamurile;
iar când a împărțit limbile cele de foc, atunci a chemat pe toți la o unire; și cu toți,
ca într-un glas, slăvim pe Duhul cel Preasfânt.*